

ПОРАСНАЛА ВЗИСКАТЕЛНОСТ

„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ — РУСЕ'78“

Военародният юбилей за 100 години от освобождението на България от османско иго хвърли отблясък си и върху русенския музикален фестивал. Посетен на това възвращащо събитие, той за ся с патриотично въодушевление, превърна се във висок форум на българската музикална култура.

Не можем да прилагаме само музикално-естетическия критерий, когато става дума за музикално събитие от такъв национален мащаб и когато трябва да посочим ролята на русенската държавна и партийна общественост и на несравнимата русенска публика за неговото утвърждаване и развитие. Отличната организация се свързваше логично с емоционалната атмосфера на всеки концерт. Уважението и справедливата оценка към художествените постижения на нашите и гостуващите състави бе най-добрият атестат за русенската публика. В 14 поредни вечери тя пълнеше концертната зала (често и с десетки търпеливи православящи) и демонстрираше зряло своята компетентност.

Съставените в духа на 100-годишния юбилей фестивални програми изправиха съставите пред интересни и отговорни задачи. Едни от най-увердените произведения в музикалната ни литература като Симфония № 1 на Л. Пипков, симфоничната поема „Кървава песен“ на В. Стоянов, симфоничната-кантата „Той не умира“ на Ал. Райчев, симфоничната поема „Илинден“ на Ив. Маринов бяха „асистрирани“ от по-съвременните „Ритмични движения“ на Г. Костов, Празнична увертюра на Цв. Цветанов, премиерното „Капричио“ на В. Казанджиев. А изпълненията на българските песни от наши и чужди оркестри се наредиха между най-добрите постижения във фестивала (Симфония № 1 на Л. Пипков и симфоничната-кантата „Той не умира“ от Софийската филхармония, „Илинден“ от Филхармонията в Яш (Румъния), „Ритмични движения“ от Лайпцигския радиооркестър). От друга страна, българските състави отново бяха сред водещите, особено с паметните прояви на Софийската филхармония и Русенската филхармония и Русенската опера защитиха безкомпромисно авторитета си на домакини!

Разнообразна и пълна бе музикалната фестивална картина. В нея нанесоха свои багри и поскромни състави като Симфоничния оркестър на Дебрецен — Унгария, професионално стабилни колективи като Лайпцигския и Краковския радиооркестър и такъва с по-широк артистичен размах и силна индивидуалност като Яшката филхармония и Литовския камерен оркестър. Изникваха съпоставки и асоциации. Очертаваха се изненадващи връзки, редица произведения на чужди и наши автори получаваша първите си оценки от българската публика, а познати класически творби респектираха с оригинал-

ни концепции или събуждаха спорове и несъгласия... Но русенският фестивал никога не е допуснал, не допусна и сега безкритично празнична атмосфера. И тоя път художествените постижения на оркестри, диригенти и солисти се наредиха в една справедлива ценностна йерархия.

Първите два концерта на Софийската филхармония, дирижирани от н. а. Константин Илиев и Димитър Манолов, не оставиха съмнение в творческия подем на първия ни симфоничен оркестър. Експресивният диригентски стил на К. Илиев и остро то му чувство за съвременност обноваха две от най-представителните творби на симфоничната ни класика — Симфония № 1 от Л. Пипков и симфоничната-кантата „Той не умира“ от Ал. Райчев. Тук ще отбележим участието на БХК „Св. Обретен“ под диригентството на нар. артист Г. Робев. А на следващата вечер Шестата симфония на Бетховен под палката на Д. Манолов прозвуча стилино и убедително. Големият успех на русенските филхармонии с три първи за страната премиери — Капричио — В. Казанджиев, Концерт за пиано и оркестър № 1 — Рахманинов и Симфония № 13 — Шостакович (диригент Алпин Найденов), намери светкавичен отзвук в столичната преса (брой от 24 март на в. „Народна култура“). Към справедливите оценки на Кириана Белванова трябва да прибавим и възторга, с който публиката прие и бликащата от хумор пиеса на В. Казанджиев, и необичайната философска сплав от възвишена трагика и деличен хумор на „мировременения“ Шостакович. Сред постиженията на Лайпцигския радиооркестър ще отбележим изпълнението на Симфония № 3 (Шотландска) от Менделсон (диригент Хорс Нойман) — творба, която може би най-пълно разкри творческото „кредо“ на оркестъра: органичен синтез на емоционалност и прецизност. Гостите от Дебрецен — Унгария (диригент Ласло Сабо), в Шеста симфония на Шостакович показа своя артистичен темперамент и добър професионализъм. Волен от младия си способен диригент Антони Вит, Краковският радиооркестър подчерта поетичната чувствителност в симфония № 6 „Патетична“ от Чайковски и експресивността на Симфония № 1 от Брамс. Ако трябва да говорим обаче за върхови постижения, ще отбележим концертите на два дебютираща състава — Филхармонията от Яш — Румъния, и Камерния оркестър на Литовска ССР. Към традиционното участие на румънските симфонични оркестри на предишните фестивали тази година се прибави и участието на още един състав със свой стил и облик. Трайни впечатления остави изпълнението на Втора сюита „Дафнис и Хлоэ“ от Равел (диригент Йон Бачу) с тънко то преливане на оркестрови багри и брилянтни сола в дървената група и Втора симфония от Хачатурян

(диригент Джордже Винтила). Младежният по възраст, но творчески зрял Литовски камерен оркестър заслужава отделна рецензия. Всички песни от двете му програми бяха прецизно изработени, стилово избистрени и безлязани от един безспорен артистизъм. Впечатление за неизчерпаем запас от шрихи и тембри, контрастни стилови превъзпълнения (от Вивалди и Росини до Пипков и Шостакович) и траен интерес към всяка изпълнена пиеса оставиха младите литовци и техният забележителен диригент нар. артист на ЛССР проф. Саулюс Сондецкис.

От солистите бе наложиха засл. артист Николай Евров с великолепната си изва в Распояда за пиано и оркестър от Рахманинов върху тема от Паганини, младата полска цигуларка Кайя Данчовска с топлата си завладяваща артистичност в Концерт № 1 от Шимановски и Концерт № 1 от Виеняски, румънският цигулар Даниел Подловски с личноравнурния си Бетховен-концерт, темпераментният унгарски пианист Шандор Фалвай с Лист — Концерт № 2, съветската виолончелистка Виктория Яглинг с внушителния си професионализъм в Симфония-концертанте от Прокофиев. Добър прием получиха и немският кларинетист Р. Бартел (Моцарт концерт), виолончелистката Богда на Пенева (Дворжак концерт), н. а. Владимир Аврамов и з. а. Боян Лечев (Концерт за две цигулки от Бах). Един по-забравен напоследък жанр — песенно-поетичният концерт, намери своето място в съдържателната програма на мъжкия хор „Дунавски звуци“ (диригент з. а. Михаил Ангелов). В богатата панорама на фестивала се вместиха подходящо Русенският младежки оркестър (диригент Ст. Вачев) и теоретичната конференция на тема „Песните на освобождителната епоха и значението на културните връзки на българския народ с другите народи за развитието на музикалната култура“ (докладчик проф. Ст. Петров). А новата историческа опера на Парашкев Хаджиев „Мария Десислава“ зае място в репертоара на Русенския оперен театър, пресрещната топло от публиката (режисьор Аврам Георгиев, диригент з. а. Ромео Райчев, сценограф Г. Иванов и отличен солистичен екип).

Последният, интернационален концерт събра симфоничния оркестър на Русенската филхармония, хора на букурещката филхармония „Дж. Енеску“ и солистите от Русенската опера-М. Венциславова, П. Дилова, Ив. Димов и Ст. Димитров под майсторската палка на н. а. на СССР Марк Емлер. Станахме свидетели на вдъхновено и мащабно изпълнение на Деветата Бетховенова симфония, в което прозвуча мощно хуманният призив на фестивала.

НИКОЛА БОЗДУГАНОВ